

Trafikförvaltningen
Strategisk utveckling
Planering

RAPPORT
2023-10-31
Version 1.0

Ärende/Dok. id.
TN 2023-0960

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Handläggare
Cecilia Forslund
cecilia.forslund@regionstockholm.se

Rapport om den allmänna trafikplikten för kollektivtrafiken i Stockholms län 2022

Region Stockholm
Trafikförvaltningen
105 73 Stockholm

Leveransadress:
Lindhagensgatan 100
Godsmottagningen
112 51 Stockholm

Telefon: 08-123 316 00
Fax: 08-123 316 06
registrator.tf@regionstockholm.se

Säte: Stockholm
Org.nr: 232100-0016
www.regionstockholm.se

Besök oss: Lindhagensgatan 100. Kommunikationer: Stadshagen/Thorildsplan

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
2	Allmän trafikplikt	4
2.1	<i>Fattade beslut om allmän trafikplikt</i>	<i>4</i>
2.2	<i>Kollektivtrafikföretag och ersättningar</i>	<i>5</i>
3	Kollektivtrafikens effektivitet, kvalitet och finansiering	6
3.1	<i>Effektivitet</i>	<i>6</i>
3.2	<i>Kvalitet</i>	<i>7</i>
3.3	<i>Finansiering</i>	<i>8</i>
	Källor	9

Bilaga – Förteckning över beslut om allmän trafikplikt

1 Inledning

Region Stockholm är enligt *2 kap. 2 § Kollektivtrafiklagen* regional kollektivtrafikmyndighet i Stockholms län och ansvarar för den regionala kollektivtrafiken i länet. Trafiknämnden fullgör Region Stockholms uppgifter som regional kollektivtrafikmyndighet.

I uppdraget som regional kollektivtrafikmyndighet ingår det att, med utgångspunkt från det regionala trafikförsörjningsprogrammet, fatta beslut om allmän trafikplikt för sådan regional kollektivtrafik som samhället avser att ta ansvar för och teckna avtal om.

Enligt EU:s kollektivtrafikförordning ska regionala kollektivtrafikmyndigheter en gång om året offentliggöra en samlad rapport om den allmänna trafikplikten inom sitt behörighetsområde.

Artikel 7 ur EU:s kollektivtrafikförordning 1370/2007

”Varje behörig myndighet ska en gång om året offentliggöra en samlad rapport om den allmänna trafikplikten inom sitt behörighetsområde, och de utvalda kollektivtrafikföretagen samt om ersättningar och ensamrätt som dessa kollektivtrafikföretag beviljats som kompensation.

Rapporten ska skilja mellan busstrafik och spårtrafik, den ska möjliggöra kontroll och utvärdering av kollektivtrafiknätets effektivitet, kvalitet och finansiering samt, i förekommande fall, ge information om eventuellt beviljade ensamrätters art och omfattning.”

Transportstyrelsen är tillsynsmyndighet och utför regelbundna uppföljningar av hur olika regioner administrerar och planerar kollektivtrafiken. Från och med den 1 januari 2017 har Transportstyrelsens tillsynsmandat utökats till att även omfatta efterlevnaden av artikel 7.1 i EU:s kollektivtrafikförordning.

Rapporten följer Sveriges Kommuner och Regioners *Vägledning för regionala kollektivtrafikmyndigheter - Begrepp och metoder för den årliga rapporten*.

2 Allmän trafikplikt

Det regionala trafikförsörjningsprogrammet utgör grund för vilken trafik som ska ingå i den allmänna trafikplikten, det vill säga den trafik som kollektivtrafikmyndigheten bedömer behöver säkerställas genom avtal. Kollektivtrafikmyndigheten ska göra en bedömning av vilken trafik som samhället ska ansvara för om målen i trafikförsörjningsprogrammet ska kunna uppfyllas. Beslutet om allmän trafikplikt bör tas i god tid inför utgången av trafikavtal. Inför beslutet ska en bedömning göras av marknadens intresse att driva kollektivtrafiken på helt kommersiell grund. Den regionala kollektivtrafikmyndigheten får ingå avtal om kollektivtrafik först när ett beslut om allmän trafikplikt är fattat och då endast utifrån vad som anges i det beslutet.

Region Stockholm upphandlar för närvarande all kollektivtrafik. Annonsering om att upphandling ska påbörjas måste ske ett år i förväg. Ensamrätter eller direkttilldelade avtal förekommer normalt inte och har heller inte gjorts under 2022.

Följande två avsnitt redogör för fattade beslut om allmän trafikplikt och aktuella kollektivtrafikföretag samt ersättningar som de har erhållit under 2022.

2.1 Fattade beslut om allmän trafikplikt

Enligt lagen 2010:1065 om kollektivtrafik kan behörig kollektivtrafikmyndighet belägga sträckor och/eller områden med allmän trafikplikt om de bedöms ha större behov av kollektivtrafik än vad som tillgodoses på kommersiella villkor.

Under 2022 har följande beslut om allmänt trafikplikt fattats:

- 2022-02-15 Beslut om allmän trafikplikt för Lidingöbanan, Nockebybanan, Saltsjöbanan, Spårväg City och Tvärbanan i Stockholms län. *TN 2021-0923*
- 2022-04-26 Beslut om allmän trafikplikt för busstrafik i Bromma, Solna och Sundbyberg i Stockholms län. *TN 2022-0034*

En fullständig förteckning över fattade beslut om allmän trafikplikt sedan 1 januari 2012 återfinns i bilaga till denna rapport.

2.2 Kollektivtrafikföretag och ersättningar

Under 2022 hade trafiknämnden ett antal pågående avtal fördelade på trafikslagen buss, lokalbana, pendeltåg, sjötrafik samt tunnelbana. Aktuella kollektivtrafikföretag och ersättningar för perioden 2022-01-01 till 2022-12-31 redovisas i tabell 1.

	Utförda utbudskilometer	Utförda utbudstimmar	Trafikkostnader
Buss	122 913 197	4 952 432	7 612 865 000
VR	26 907 246	1 115 334	1 561 456 000
Keolis	44 227 673	2 048 771	3 528 637 000
Nobina	38 043 090	1 341 813	1 988 301 000
Transdev	13 735 188	446 515	534 471 000
Lokalbana	8 138 163	288 681	1 058 926 000
AB Stockholms Spårvägar	987 795	51 131	249 461 000
VR	4 395 519	164 468	609 133 000
Transdev	2 754 849	73 082	200 332 000
Pendeltåg	12 728 901	226 828	2 092 084 000
MTR	12 728 901	226 828	2 092 084 000
Sjötrafik		120 089	585 967 000
Blidösundsbolaget ¹		63 775	371 500 000
Ingmarsö Sjötjänst AB		2 884	22 543 000
Madam Rederi AB		6 542	21 635 000
Rederi AB Ballerina		37 225	147 775 000
Djurgårdens färjetrafik		9 663	22 514 000
Tunnelbana	13 097 195	387 568	3 103 770 000
MTR	13 097 195	387 568	3 103 770 000
Totalsumma	156 877 456	5 975 598	14 453 612 000

Tabell 1. Kollektivtrafikföretag och ersättningar under 2022

¹ Blidösundsbolaget, kör från och med 2020 merparten av skärgårdstrafiken. Nytt i det största avtalet är att ersättning även inkluderar fartygsunderhåll för 15 TF/Wåab-ägda företag. Av total ersättning ingår det nya så kallade "Bareboat-avtalet" from 2020 till uppskattningsvis 25-30 mnkr per år.

3 Kollektivtrafikens effektivitet, kvalitet och finansiering

I tabellerna nedan redovisas kollektivtrafikens effektivitet, kvalitet och finansiering med ett urval värden från 2022. Värdena är hämtade från bland annat Trafikanalys, Kollektivtrafikbarometern samt olika årliga rapporter från trafikförvaltningen och Region Stockholm.

Covid-19-pandemin har lett till ett minskat resande med kollektivtrafiken jämfört med tidigare år. Ännu i början av 2022 fanns allmänna råd bland annat om att arbeta hemifrån och hålla avstånd. Efter att de flesta allmänna råd och restriktioner togs bort i februari 2022 har distansarbete samt förändrade resvanor och färdmedelsval bidragit till att resandet i kollektivtrafiken kvarstått på en lägre nivå än innan covid-19 pandemins utbrott. Under hela 2022 upprätthöll dock Region Stockholm kollektivtrafikens utbud så som innan pandemin, vilket bland annat har påverkat utfallet för beläggning, energianvändning och kostnad per personkilometer.

3.1 Effektivitet

Effektivitet		Källa
Antal utbudskilometer per invånare	64	Trafikanalys, SCB
Antal utbudskilometer per invånare med buss	50	Trafikanalys, SCB
Antal utbudskilometer per invånare med tåg	6	Trafikanalys, SCB
Beläggning totalt (personkm/sittplatskm)	27 %	Trafikanalys
<i>Personkm/1000</i>	5 136 074	Trafikanalys
<i>Sittplatskm/1000</i>	19 266 441	Trafikanalys
Beläggning buss (personkm/sittplatskm)	24 %	Trafikanalys
<i>Personkm/1000</i>	1 474 000	Trafikanalys
<i>Sittplatskm/1000</i>	6 268 563	Trafikanalys
Beläggning tåg (personkm/sittplatskm)	24 %	Trafikanalys
<i>Personkm/1000</i>	1 942 000	Trafikanalys
<i>Sittplatskm/1000</i>	8 145 250	Trafikanalys
Marknadsandel av det motoriserade resandet	50 %	Kollektivtrafikbarometern
Påstigningar per invånare	290	Trafikanalys, SCB
Kostnad per personkilometer (kr)	4,6	Trafikanalys
Invånare i Stockholms län	2 440 027	SCB

Tabell 2. Kollektivtrafikens effektivitet 2022

3.2 Kvalitet

Kvalitet		Källa
Punktlighet		
<i>Buss</i>	86,2 %	Trafikförvaltningens uppföljningsverktyg Vera
<i>Tunnelbana</i>	98,4 %	Trafikförvaltningens uppföljningsverktyg Vera
<i>Lokalbana</i>	95,3 %	Trafikförvaltningens uppföljningsverktyg Vera
<i>Pendelbåt</i>	i.u.	
<i>Pendeltåg</i>	92,0 %	Trafikförvaltningens uppföljningsverktyg Vera
Nöjdhet²		
<i>Buss</i>	82 %	Upplevd kvalitet SL och Waxholmsbolaget
<i>Tunnelbana</i>	87 %	Upplevd kvalitet SL och Waxholmsbolaget
<i>Lokalbana</i>	91 %	Upplevd kvalitet SL och Waxholmsbolaget
<i>Pendeltåg</i>	76 %	Upplevd kvalitet SL och Waxholmsbolaget
<i>Pendelbåt</i>	98 %	Upplevd kvalitet SL och Waxholmsbolaget
<i>Waxholmsbolaget</i>	96 %	Upplevd kvalitet SL och Waxholmsbolaget
Energianvändning, kWh per personkilometer		
<i>Buss</i>	0,427	Trafikförvaltningens hållbarhetsredovisning 2022
<i>Spårtrafik</i>	0,121	Trafikförvaltningens hållbarhetsredovisning 2022
<i>Sjötrafik</i>	1,652	Trafikförvaltningens hållbarhetsredovisning 2022
<i>Färdtjänsten</i>	0,454	Trafikförvaltningens hållbarhetsredovisning 2022
Totalt (inkl. särskilda persontransporter)	0,228	Trafikförvaltningens hållbarhetsredovisning 2022
Förnybara drivmedel		
<i>Buss³</i>	97 %	Trafikförvaltningens hållbarhetsredovisning 2022
<i>Spårtrafik</i>	100 %	Trafikförvaltningens hållbarhetsredovisning 2022
<i>Sjötrafik</i>	56 %	Trafikförvaltningens hållbarhetsredovisning 2022
<i>Särskilda persontransporter⁴</i>	44 %	Trafikförvaltningens hållbarhetsredovisning 2022
Totalt (inkl. särskilda persontransporter)	94 %	Trafikförvaltningens hållbarhetsredovisning 2022
Tillgänglighet		
Andel tillgänglighetsanpassade bussar (enligt RiTill)	100 %	Trafikförvaltningen

Tabell 3. Kollektivtrafikens kvalitet 2022

² Resultatet för årsvärdet 2022 för buss omfattar mars-december medan övriga trafikslag omfattar januari-december.

³ Observera att 100 % av bussflottan drivs med förnybara drivmedel medan andelen förnybar energi i drivmedlen är 97 %.

⁴ Färdtjänsttaxi, rullstolstaxi och närtrafik.

3.3 Finansiering

Finansiering		Källa
Totala intäkter (tusental kr)	23 740 193	Trafikanalys
Verksamhetsintäkter (tusental kr)	11 954 254	Trafikanalys
<i>varav trafikintäkter (tusental kr)</i>	9 740 264	Trafikanalys
Bidrag (tusental kr)	11 785 939	Trafikanalys
<i>varav regionbidrag (tusental kr)</i>	10 945 920	Trafikanalys
Totala kostnader (tusental kr)	23 644 461	Trafikanalys
<i>varav trafikeringkostnader (tusental kr)</i>	14 750 188	Trafikanalys
Självfinansieringsgrad ⁵	50,6 %	
Investeringar kollektivtrafik (miljoner kr)	10 371	Region Stockholm Årsredovisning 2022

Tabell 3. Kollektivtrafikens finansiering 2022

⁵ Verksamhetsintäkter delat med Totala kostnader.

Trafikförvaltningen
Strategisk utveckling
Planering

RAPPORT
2023-10-31
Version 1.0

Ärende/Dok. id.
TN 2023-0960

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

Källor

Region Stockholm (2023) Årsredovisning 2022, RS 2022-0738

SCB *Befolkningsstatistik*

Svensk kollektivtrafik (2023) *Kollektivtrafikbarometern årsrapport 2022*

Sveriges Kommuner och Landsting (numera Sveriges Kommuner och Regioner) (2014) *Vägledning för regionala kollektivtrafikmyndigheter - Begrepp och metoder för den årliga rapporten*

Trafikanalys (2023) *Regional linjetrafik 2022*, Trafikanalys Statistik 2023:25

Trafikförvaltningen (2023) *Trafikförvaltningens hållbarhetsredovisning 2022*, TN 2022-0743 (Hållbarhetsbilaga till trafiknämndens årsrapport 2022)

Trafikförvaltningen (2023) *Upplevd kvalitet SL och Waxholmsbolaget 2022*

Bilaga – Förteckning över beslut om allmän trafikplikt

En fullständig förteckning över fattade beslut om allmän trafikplikt sedan 1 januari 2012 återfinns nedan, uppdelat per år och för busstrafik, spårtrafik respektive sjötrafik:

Busstrafik

2012

- 2012-12-11 Beslut om allmän trafikplikt för busstrafik inom Stockholms innerstad samt inom Lidingö stad. *TN 1211-0253*

2013

- 2013-04-16 Beslut allmän trafikplikt busstrafik Handen, Tyresö, Nynäshamn. *SL-2012-04668*

2014

- 2014-04-29 Beslut om allmän trafikplikt för busstrafik i områdena Södertälje och Nykvarn. *SL 2014-0211*
- 2014-04-29 Beslut om allmän trafikplikt för busstrafik i områdena Järfälla och Upplands-Bro. *SL 2014-0212*

2016

- 2016-09-27 Beslut om allmän trafikplikt för busstrafik i Vallentuna. *TN 2016-0582*
- 2016-09-27 Beslut om allmän trafikplikt för busstrafik inom Tynningö. *TN 2016-0583*
- 2016-09-27 Beslut om allmän trafikplikt för busstrafik i Sigtuna och Upplands Väsby. *TN 2016-0426*
- 2016-09-27 Beslut om allmän trafikplikt för busstrafik i Ekerö. *TN 2016-0427*

Trafikförvaltningen
Strategisk utveckling
Planering

RAPPORT
2023-10-31
Version 1.0

Ärende/Dok. id.
TN 2023-0960

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

2019

- 2019-02-19 Beslut om allmän trafikplikt för busstrafik i Norrort (Täby, Vaxholm, Åkersberga, Danderyd). *TN 2018-1569*
- 2019-02-19 Beslut om allmän trafikplikt för busstrafik i Norrtälje. *TN 2018-1570*
- 2019-02-19 Beslut om allmän trafikplikt för busstrafik i Nacka och Värmdö. *TN 2018-1571*
- 2019-02-19 Beslut om allmän trafikplikt för busstrafik i Huddinge, Botkyrka och Söderort. *TN 2018-1572*

2022

- 2022-04-26 Beslut om allmän trafikplikt för busstrafik i Bromma, Solna och Sundbyberg i Stockholms län. *TN 2022-0034*

Spårtrafik

2013

- 2013-04-16 Beslut om allmän trafikplikt för spårvägstrafik på Spårväg City inom Stockholms stad och Lidingö stad. *SL 2013-00744*

2014

- 2014-03-11 Beslut om allmän trafikplikt för pendeltågstrafik i Stockholms län samt vissa angränsande kommuner. *SL 2013-5717*
- 2014-03-11 Beslut om samverkansavtal och allmän trafikplikt för regional tågtrafik i östra Sverige. *TN 2014-0103*
- 2014-06-03 Beslut om allmän trafikplikt för regional tågtrafik i östra Sverige. *TN 2014-0302*

Trafikförvaltningen
Strategisk utveckling
Planering

RAPPORT
2023-10-31
Version 1.0

Ärende/Dok. id.
TN 2023-0960

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

2019

- 2019-02-19 Beslut om allmän trafikplikt för Roslagsbanan. *TN 2018-1568*
- 2019-05-14 Beslut om allmän trafikplikt för storregional tågtrafik med Mälartåg i Mälardalen. *TN 2019-0524*

2020

- 2020-03-17 Beslut om allmän trafikplikt för spårtrafik i tunnelbanan i Stockholms län. *TN 2019-1259⁶*

2022

- 2022-02-15 Beslut om allmän trafikplikt för Lidingöbanan, Nockebybanan, Saltsjöbanan, Spårväg City och Tvärbanan i Stockholms län. *TN 2021-0923*

Sjötrafik

2014

- 2014-03-11 Beslut om allmän trafikplikt för pendelbåtstrafik på linjen Ulvsunda –Södersjukhuset. *TN 2014-0055*
- 2014-03-11 Beslut om allmän trafikplikt för pendelbåtstrafik på linjen Söder Mälarstrand –Kungsholmstorg –Klara Mälarstrand. *TN 2014-0057*
- 2014-03-11 Beslut om allmän trafikplikt för tvärförbindelse mellan Stockholms norra och södra skärgård. *SL 2014-0316*
- 2014-06-03 Beslut om allmän trafikplikt för pendelbåtstrafik på linjen Ekerö – Klara Mälarstrand. *SL 2014-0818*
- 2014-10-07 Beslut om allmän trafikplikt för sjötrafik i Stockholms skärgård (från Arholma till Landsort). *SL 2014-0550*

⁶ Beslutet upphävs i samband med ett förnyat beslut om allmän trafikplikt för spårtrafik i tunnelbanan i Stockholms län 2023-11-21, *TN 2023-0992*.

Trafikförvaltningen
Strategisk utveckling
Planering

RAPPORT
2023-10-31
Version 1.0

Ärende/Dok. id.
TN 2023-0960

Infosäk. klass
K1 (Öppen)

2015

- 2015-11-17 Beslut om allmän trafikplikt för sjötrafik Storholmen – Tranholmen – Ropsten. *TN 2015-1256*
- 2015-11-17 Beslut om allmän trafikplikt för tvärförbindelse mellan Stockholms norra och södra skärgård. *TN 2015-1487*

2016

- 2016-04-19 Beslut om förlängning av allmän trafikplikt för sjötrafik Storholmen – Tranholmen – Ropsten. *TN 2016-0016*

2017

- 2017-04-18 Beslut om allmän trafikplikt för sjötrafik Hammarby Sjöstad – Nybroplan. *SL 2017-0238*
- 2017-08-29 Beslut om allmän trafikplikt för sjötrafik på sträckan Ekerö – Klara Mälarstrand. *TN 2017-0457*
- 2017-11-21 Beslut om allmän trafikplikt för kollektivtrafik på vatten i Stockholms mellanskärgård. *TN 2017-1452*

2018

- 2018-06-19 Beslut om allmän trafikplikt för sjötrafik på sträckan Nybroplan-Mor Annas brygga. *TN 2018-0694*

2020

- 2020-05-26 (sjötrafikutskottet) Allmän trafikplikt för sjötrafik på sträckan Slussen – Skeppsholmen – Allmänna gränd, Stockholms län. *TN 2019-1290*

2021

- 2021-05-18 Beslut om allmän trafikplikt för sjötrafik på sträckan Värmdö-Nacka-Stockholm, Stockholms län. *TN 2020-0644*